

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 318 81 88
Telex 32374 KYDER

-Aan:
Zie verzendlijst.

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/3536	17 juli 1991
Onderwerp			
Joegoslavië: recente ontwikkelingen			

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

— | Kolonel der Cavalerie

Bijlagen	Bezoekadres	Doorkiesnummer
één	Kalvermarkt 28	070 - 318 6634
	's-Gravenhage	

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/3536, d.d. 17 juli 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken ✓

t.a.v. ~~AMAD~~

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
16/91

(Afgesloten 171100A JULI 1991)

Er heeft nog geen vergadering plaatsgevonden van het federale Joegoslavische presidium omtrent de verdere invulling van het vorige week gesloten akkoord van Brioni. De afgevaardigden van Slovenië en Kroatië houden vast aan de afspraak dat dit overleg eveneens in Brioni wordt gehouden, maar Servië en zijn medestanders eisen dat het overleg in Belgrado plaatsvindt. Van flexibiliteit is tot dusverre geen sprake, waardoor de reeds sterk afgenomen kans om de tegenstellingen tussen de deelstaten nog op vreedzame wijze op te lossen, zelfs indien het toch nog tot een presidiumvergadering zou komen, verder zijn verkleind. Ook de uitvoering van "Brioni" blijft op grote problemen stuiten. Zo wil Slovenië dat de JNA een lijst overhandigt van "vermiste" uitrusting alvorens deze republiek bereid is tot "onderhandelingen" over de teruggave ervan.

Ook de federale (nood)regering onder leiding van premier Markovic is feitelijk machteloos. Markovic had op de vergadering van Brioni voorstellen willen doen die in ieder geval een minimaal functioneren van zijn regering mogelijk moeten maken. Naar verluidt zou hij zijn ontslag hebben willen indienen als hierover geen overeenstemming zou zijn bereikt. Gezien de initiële reacties bestond bij diverse deelstaten grote weerstand tegen zijn plannen. Nu echter het beraad van Brioni waarschijnlijk geen doorgang zal vinden, blijft de impasse ook op regeringsniveau gehandhaafd.

In deze situatie blijft de positie van de leiding van de federale strijdkrachten (JNA) bijzondere aandacht verdienen. Zoals reeds eerder gerapporteerd, heeft het presidium het afgelopen weekeinde onder meer gesteld dat de (para-)militaire organisaties in het land, met uitzondering van JNA en politie, vóór aanstaande vrijdag dienen te zijn ontbonden. Er bestond echter groot verschil van mening omtrent de vraag welke organisaties hierdoor betroffen werden; zo verklaarde de Kroatische presidiumvoorzitter Mesic dat de Kroatische Nationale Garde (KNG) onder de politie ressorteerde en naar zijn mening derhalve niet ontbonden hoefde te worden. Het is zeer wel mogelijk dat Kroatië, dat nog steeds wordt geconfronteerd met sterke JNA-concentraties aan de Servisch-Kroatische grens, zal eisen dat de JNA eerst de betreffende troepen demobiliseert.

Gisteren is bekend gemaakt dat de JNA-top aan het presidium duidelijkheid heeft gevraagd omtrent deze kwestie. Nu deze niet gegeven kan worden, blijkt de defensietop op eigen initiatief "voorstellen" aan het presidium te hebben gepresenteerd. Het ligt voor de hand dat daarin nogmaals de ontwapening van de Sloveense (para-)militaire organisaties wordt geëist. Er kan bovendien van worden uitgegaan, dat verlangd wordt dat met name de KNG op zeer korte termijn desnoods met geweld dient te worden ontwapend. Het ligt voor de hand dat de legerleiding, indien het presidium niet meer bijeen zal komen om deze voorstellen te bespreken, in de komende dagen op eigen initiatief tot actie zal beslissen. Een grootscheeps gewapend optreden tegen Kroatië is dan de meest waarschijnlijke optie. Een gelijktijdige aanval op Slovenië moet in dat kader evenmin worden uitgesloten.

Het heeft er alle schijn van dat de handelwijze van het "Servische blok" en van de JNA-leiding in hoge mate gecoördineerd is. Klaarblijkelijk streven Servië c.s. er naar besluitvorming op federaal niveau verder onmogelijk te maken, waardoor de JNA-top in het licht van de dan ontstane politieke patstelling een concrete aanleiding heeft voor een gewapende interventie om het onafhankelijkheidsstreven van Slovenië en Kroatië de kop in te drukken. De recente ontwikkelingen maken aannemelijk dat de pro-interventionistische stroming binnen de defensieleiding de afgelopen dagen aan invloed heeft gewonnen.

Dat binnen Servië de kans op een vreedzame oplossing voor de tegenstellingen in Joegoslavië niet groot meer wordt geacht, blijkt ook uit een verklaring van een Servische oppositiepartij. Deze stelde gisteren dat de Servische oppositie met de zich socialistisch noemende, maar in feite orthodox-communistische regeringspartij van president Milosevic overeenstemming heeft bereikt omtrent de vorming van een regering van nationale eenheid "om het Servische volk voor te bereiden op oorlog".

Conclusie/voorzicht

De onenigheid over de uitvoering van "Brioni" duurt onverminderd voort. De heersende politieke impasse op federaal niveau, in combinatie met de voortdurende botsingen tussen Servische militanten en Kroatische (para-)militaire eenheden, zal mogelijk op korte termijn een militair optreden tegen Kroatië en mogelijk ook Slovenië tot gevolg hebben. Dit zal naar verwachting leiden tot een escalatie van geweld die, gezien ook de reeds eerder gemelde etnische tegenstellingen in Bosnië-Herzegovina, de oplopende spanningen in Kosovo en de mogelijke onafhankelijkheidsverklaring van Macedonië, waarschijnlijk niet beperkt zal blijven tot de twee noordelijke republieken Slovenië en Kroatië. Geen enkele macht in Joegoslavië lijkt nog bereid en/of in staat een vreedzame oplossing voor de tegenstellingen te bewerkstelligen.